

УДРУЖЕЊЕ ЗА
ПОЛИТИЧКЕ НАУКЕ СРБИЈЕ
The Serbian Political Science
Association

Јове Илића 165
11000 Београд, Србија
Телефон: (011) 3092 821
Факс: (011) 2491 501

Jove Ilića 165
11000 Belgrade, Serbia
Tel: (+381 11) 3092 821
Fax: (+381 11) 2491 501

www.upns.rs

Позив за достављање предлога саопштења за Сабор политиколога, годишњу конференцију Удружења за политичке науке Србије

**ДЕМОКРАТСКИ ОТПОРИ НОРМАЛИЗАЦИЈИ АУТОРИТАРИЗМА У ЕВРОПИ:
НАСЛЕЂЕ, ИДЕЈЕ И ОБЛИЦИ ДЕЛОВАЊА**

23-24. септембар 2017. године, Београд

Снажни ауторитарни трендови су заплуснули континент последњих неколико година. Популисти и крајња десница данас рутински постављају питања на дневни ред у „старим“ и „новим“ демократијама у Европи, а у неким су близу власти, подржани незадовољством грађана економском, мигрантском и безбедносном кризом. У посткомунистичким земљама, нови ауторитарци постепено постају доминантна политичка снага. Хегемону гледиште с краја Хладног рата према којем су либералне и демократске идеје и установе једине легитимне – које је дуго слабило ауторитарне владаре и јачало демократске снаге – углавном је нестало с глобалне сцене.

Нови ауторитарци у европским демократијама већ су уздрмали слободу штампе и ослабили различита ограничења извршној власти, укључујући парламенте, судове, антикорупцијска тела, централне банке и различите регулаторне агенције. У неким од ових држава, нарочито на Балкану, избори више нису слободни и поштени. Мада су ови режими и даље компетитивни, ово обележје се сада испољава у облику који одговара мешовитим – а не демократским – режимима. Иако кохерентна алтернативна ауторитарна идеологија још увек не постоји, нови ауторитарци ефективно користе популистичке теме да умање и подрију напредак у демократском и економском развоју из двехиљадитих. У другим деловима региона, „компетитивни шовинизам“ и угрожавање мањинских права поново су на политичкој сцени. У свим државама, клијентелизам и корупција, које су раније демократске власти толерисале, сада се користе као битна оруђа политичке контроле и хватају дубоке корене у друштву.

Ипак, после почетне збуњености и посртања, демократске снаге су се вратиле на политичку сцену да се супротставе снажним ауторитарним трендовима, мада су резултати њиховог деловања битно различити од земље до земље. Широки распон идеја које извиру из демократских традиција обновио је расправе о савременим политичким питањима. Неке подржавају либерална или социјалдемократска становишта, а друге оштро критикују не само ауторитарне трендове већ и капитализам и савремене демократске установе у целини.

Демократски отпори новом ауторитаризму сада укључују различите организационе облике и репертоаре деловања. Док су неке демократске странке „прве генерације“ подлегле клијентелизму и кооптацији од стране ауторитарних власти, изгубивши тако подршку јавности, друге се обнављају и супротстављају ауторитарним трендовима. Нове странке су настале из оних демократских група у Србији, Хрватској, Словенији забринутих олигархијским и коруптивним тежњама „старих“ демократских странака. И једне и друге покушавају да преформулишу расправе о кључним политичким питањима из угла демократских, либералних и/или левичарских идеја. Такође, ослањају се на кредибилно млађе вођство и различита организациона и мобилизациона оруђа и платформе, не само да би повратили подршку традиционално демократског дела јавности, већ и да стекну подршку осталих.

Истовремено, нове иницијативе у цивилном друштву су изникле у отпору новом ауторитаризму с циљем одбране људских права, демократских установа, владавине права, јавних добара и простора, као и у подршци иницијативама које се тичу све веће неједнакости и различитих локалних питања. Док неке групе из цивилног друштва настављају да блиско сарађују с властима покушавајући да тако ублаже неке од ових проблема, друге се све чешће опредељују за неконвенционалне политичке стратегије. Протести, штрајкови и друштвени покрети су изникли да репрезентују нове друштвене групе, заштите њихова права, супротставе се ауторитарној власти и владајућим странкама, и да делегитимишу садашње политичке поретке. Имајући у виду да је приступ опонената власти медијима знатно сужен, нови друштвени медији и друге *online* платформе, и различите алтернативне уметничке праксе, пружају важне просторе и оруђа за расправу и мобилизацију.

Одговарајући на све веће недемократске притиске, политичке странке и делови цивилног друштва стварају привремене савезе и/или дугорочне демократске коалиције које премашавају традиционалне институционалне и неконвенционалне стратегије и комбинују рутинско политичко деловање с протестима различитих врста. Чести протести грађана, изборне борбе и друге иницијативе против ауторитарне владавине у Македонији, скорашње масовне демонстрације против корупције и неодговорне власти у Румунији и протести грађана у Србији, Босни и Херцеговини, Црној Гори и Хрватској протеклих месеци и година уздрмали су популистичке ауторитарне власти и открили потенцијал за мобилизацију грађана у име демократије и поставили основу за наредне политичке борбе.

Нове демократске снаге бирају идеје и стратегије из великог историјског резервоара традиција, идеја и наслеђа отпора унутар сопственог политичког миљеа или онога у другим земљама. Савремена политика супротстављања такође се ослања на традиције отпора – демократског и другог – које су веома значајне у Европи, нарочито у балканским државама. Сељачке буне, устанци против туђинске власти, револуционарни покрети, институционалне борбе, грађански активизам и демократске револуције против комунистичких и посткомунистичких ауторитарних режима пружају широк репертоар политичког деловања којим се нове демократе могу послужити.

Међународни утицаји и притисци за демократију су попустили последњих година, док узајамно охрабривање и подршка међу новим ауторитарцима у различитим европским земљама цвета, обично скривена иза антиглобалистичке маске. Међународни утицаји релевантни данас састоје се пре свега из подршке и учења од демократских група у земљама које се налазе у сличном положају.

Позивамо ауторе који пишу о демократији и демократизацији из различитих теоријских и методолошких перспектива у политичким и друштвеним наукама да пошаљу предлоге саопштења који се усредсређују на следећа питања, схваћена у најширем смислу:

- Успон популиста и крајње деснице у европским демократијама и демократски одговори
- Врсте новог ауторитаризма у посткомунистичким земљама
- Идеје и идеологије (или њихово одсуство) иза новог ауторитаризма
- Идеје и идеологије иза нових демократских отпора, укључујући историјске претече као извор инспирације
- Демократске странке и институционални отпори ауторитарним трендовима
- Активизам цивилног друштва у одбрани људских права, демократских установа и владавине права
- Феминистички отпори сужавању права жена (нпр. Пољска, Хрватска, Србија, САД)
- Одбрана слободе штампе
- Отпори процесима неолиберализације
- Стогодишњица Октобарске револуције: револуционарне идеје, идеологије и традиције као извори демократских отпора ауторитаризму данас

- „Обнова утопијских енергија“ – три деценије после
- Поуке „револуција у боји“ и „арапског пролећа“ за нове демократске отпоре
- Отпори ограничењима имиграције и кршењу права избеглица
- Облици и исходи ширења демократских отпора преко граница држава Балкана
- Међународна подршка демократији у доба новог ауторитаризма

Организациони одбор: Милада Вахудова (University of North Carolina, Chappell Hill), Ана Крастева (Нови бугарски универзитет, Софија), Цирила Топлак (Факултет за друштвене науке, Љубљана), Дејан Јовић (Факултет политичких знаности, Загреб), Асим Мујкић (Факултет политичких наука, Сарајево), Кеићи Кубо (Waseda University, Токио), Миодраг Јовановић (Правни факултет, Београд), Радмила Накарада, Сњежана Миливојевић, Јован Теокаревић, Ђорђе Павићевић и Душан Спасојевић (Факултет политичких наука, Београд).

Предлоге саопштења (наслов, сажетак од 250-300 речи, пуно име аутора, институција, електронска пошта, кратка биографија) послати на адресу Биљане Ђорђевић, генералне секретарке Удружења за политичке науке: biljana.djordjevic@fpn.bg.ac.rs.

Рок за пријаву је 3. јул 2017. године. Организациони одбор ће обавестити све пријављене о исходу пријаве до 1. августа. Саопштења ће бити објављена у зборнику радова или посебном издању регионалног часописа *Политичке перспективе*.